

Nummer 69

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden november en december 2011 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen.

Winterkoningvrouw leidt snel zangduet *NRC Handelsblad, 5 november 2011*

Man en vrouw van een echtpaarje Wenkbrauwwinterkoningen zingen vaak samen hun lied. Het duet klinkt bijna hypnotiserend repetitief. Man en vrouw wisselen elkaar razendsnel af, binnen een seconde wel tot vier keer, maar de luisteraar denkt dat er maar één vogel zingt. De vogels leven in de vochtige Midden-Amerikaanse bergbossen. De duetzing van deze Wenkbrauwwinterkoningen *Pheugopedius euophrys* is uniek voor vogels. Man en vrouw kennen allebei alle componenten van het hele duet en weten ook wat ze zelf moeten zingen. Het vrouwtje bepaalt de timing, maar er is interactie die tot fijnafstemming leidt.

Genzen-7 wacht op Henk Bleker *Cobouw, 5 november 2011*

Staatssecretaris Henk Bleker (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) en de provincies moeten snel duidelijkheid geven of zij achter het ganzenakkoord van de G7 staan. Volgens het akkoord, dat al maanden geleden is afgesloten, moet het aantal ganzen in Nederland worden gehalveerd en mag er geen afschot plaatsvinden in de periode van 1 november tot 1 maart. De provincies en Bleker hebben zich nog steeds niet uitgesproken over deze plannen. Bleker heeft het ganzenprobleem bij de provincies gelegd. Daarmee moeten de provincies ook opdraaien voor de kosten. De G7 ziet als eerste stap het uit de jachtlijst van de

nieuwe natuurwet schrappen van de Grauwe Gans, Kolgans en Smient.

Dode Kauw mag vogels afschrikken *De Telegraaf, 8 november 2011*

Boeren mogen een dode Kauw op een stok prikken om daarmee vogels van hun land te verjagen. Staatssecretaris Bleker wil geen stokje steken voor deze gevederde vogelverschrikkers, die met name in de Bollenstreek worden gebruikt. Hij noemt het ophangen van dode vogels een geschikte manier om op kleine schaal kraaiachtigen te weren, een manier die ook niet is verboden.

Nieuwe trend: vogelvriendelijke wijn *NRC Handelsblad, 10 november 2011*

Het ophangen van nestkastjes in een biologische wijngaard vermindert het aantal plaaginsecten met tweederde. Dit blijkt uit een proef in twee Chardonnay-wijngaarden in Californië. De nestkastjes op palen werkten als een magneet op de Blauwkeelsialia *Sialia mexicana*, een lijsterachtige insecteneter. In een wijngaard met nestkasten kwam die vogelsoort tien keer vaker voor dan in een kastloze wijngaard. De Blauwkeelsialia 's namen driekwart van de nestkasten in bezit. Belangrijk voor de wijnboer zijn de alleseters en zadeneters. Deze pikken graag een druifje mee en namen niet in aantal toe.

Vliegtuig met vogel in motor *Noordhollands Dagblad, 22 november 2011*

Een vliegtuig van Easyjet heeft op 21 november, even voor zeven uur 's avonds, direct na het opstijgen vanaf Schiphol rechtsomkeert gemaakt omdat een vogel in de motor was terechtgekomen. Het vliegtuig is veilig geland. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw, eveneens van 22 november 2011.

Bosvogels in de lift

De Telegraaf, 26 november 2011

Met de bosvogels in ons land gaat het redelijk goed. Dit in tegenstelling tot de vogels van het boerenland, van heide en van duinen. Bosvogels als Boomklever en Kleine Bonte Specht profiteren van uitbreiding van bosareaal, het ouder worden van bestaande bossen en een gevarieerd bosbeheer. De Middelste Bonte Specht, vijftien jaar geleden nog een zeldzame soort, ruikt op vanuit Duitsland en België. Ook de typische bosvogels zoals Grote Bonte Specht, Tjiftjaf en Vink gaat het voor de wind. De Zomertortel heeft geen baat bij de bosuitbreiding. De soort nam sinds 1990 met 75% af. Zij worden tijdens hun voorjaarsstrek naar het noorden massaal uit de lucht geschoten in Zuid-Europese landen. Het aantal gedode Zomertortels wordt jaarlijks geschat op 2,36 miljoen! Daarnaast heeft deze soort in hun Afrikaanse winterverblijven nog te lijden onder droogte en boskap. De grootste problemen waar deze vogels bij ons mee hebben te kampen zijn vermesting, verzuring en verdroging op de hoge zandgronden.

Steenuil zoekt erf met muizen

Noordhollands Dagblad, 26 november 2011

Het kleinste uiltje van Nederland woont het liefst knus in een holle boom, een vervallen schuurtje of een nestkast. Met als belangrijkste woonwens een rommelige omgeving met volop muizen, kevers en kikkers. Steenuilen zijn lui, ze vliegen slechts enkele honderden meters rondom hun nestgelegenheid om voedsel te verzamelen. Ze voeden zich bij voorkeur met muizen, maar in tijden van schaarste schakelen zij over op larven, rupsen, vlinders en zelfs regenwormen. Ze zitten graag in de buurt van schapen vanwege de Mestkevers die op de uitwerpselen hiervan af komen. Ongeveer 60%

van de Steenuilen komt om het leven door het verkeer. Opvallend is het grote aantal verdrinkingen in (drink)waterbakken, vijvers. Slechts één op de vijf jonge Steenuilen overleeft de eerste winter.

Recordkiekendief Franz is niet meer

Trouw, 29 november 2011

Kiekendief 'Franz' is dood. Tot 5 november stuurde een zendertje op de rug van de vogel regelmatig signalen naar Groningen. Na een laatste signaal uit Mopti, op de rand van de Sahel in Mali, werd het doodstil. Hij is misschien op een slaapplek gepakt door een roofdier, of hij is geschoten door de boeren. Franz was één van de eerste kiekendieven die een zendertje met een gewicht van 12 g op zijn rug kreeg. Hij was de laatste die nog met zo'n klassieke zender rondvloog.

Ganzen groot risico veiligheid Schiphol

NRC Handelsblad, 29 november 2011

De vliegveiligheid boven Schiphol is in gevaar door een sterke toename van het aantal ganzen rondom de luchthaven. De Onderzoeksraad voor de Veiligheid onderzocht een noodlanding van een vliegtuig van Air Maroc in juni 2010, na een

Bosvogels in de lift.

Foto: Wim Smeets.

Jagen op Smient blijft toch verboden.

Foto: Wim Smeets.

botsing met ganzen. Het risico op aanvaringen moet fors en snel worden verminderd, aldus deze raad. In 2010 waren er 130 aanvaringen met vogels op 400.000 starts en landingen. Er verblijven ongeveer 50.000 ganzen in het gebied van 20 km rondom Schiphol.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 30 november 2011.

Raven communiceren met gebaren, net als mensenbaby's

Trouw, 30 november 2011

Raven wijzen hun partner met hun snavel met enige regelmaat op een interessant stukje mos of twijgje, schrijven de onderzoekers na een veldstudie van twee jaar. Als reactie op de uitgestoken snavel komt de partner er nieuwsgierig aangehupt. Samen bekijken ze het takje of mosje wat beter, of tikken er als teken van affectie met de snavel tegenaan. Het wijzen naar interessante voorwerpen versterkt de relatie tussen de twee vogels. Het duidt op een hoge intelligentie van de soort. Tot nu toe werden de gebaren alleen bij mensen en mensapen gezien.

Over hetzelfde onderwerp een artikel (zelfs met dezelfde foto) in het NRC

Handelsblad van 1 december 2011.

Boze vogelvanger gooit met klomp en mes

Leeuwarder Courant, 1 december 2011

Een man van 66 jaar uit Broeksterwâld (Fr.) is aangehouden voor poging tot doodslag op twee agenten. Bij een controle aan huis draaide hij de deur op slot, gooide een klomp door het raam naar de agenten en dreigde met een mes. Toen de agenten vertrokken gooide hij hen dat mes na. In zijn huis troffen de agenten 21 opgezette, beschermde diersoorten aan zonder preparateurskenmerk zoals Havik, Buizerd, Das en Steenmarter. Ook werd een hele verzameling vuurwapens aangetroffen.

Jagen op Smient blijft toch verboden

NRC Handelsblad, 1 december 2011

In zijn voorstel voor een nieuwe Wet natuur van Staatssecretaris Bleker had hij onlangs de jacht op Smienten vrijgegeven. Dat kwam hem op zware kritiek te staan. Blijkbaar heeft hij er naar geluisterd en blijft de jacht op Smienten verboden. De staatssecretaris zei verder de plezierjacht een beetje in te willen perken en meer 'streekgebonden' te willen maken.

**Plastics in stormvogelmaag
Kinderen basisschool De Kariboe kijken
hun ogen uit**

Noordhollands Dagblad, 2 december 2011
Bioloog Jan Andries van Franeker snijdt ten overstaan van leerlingen van de basisschool De Kariboe een dode Noordse Stormvogel open. Even later ligt een vogelmaag op een glazen schaal. Hij is op zoek naar stukken plastic en vindt ze. De kinderen griezelen, maar niet lang. In de maag zitten veel kleine tot wel 1600, maar ook harde stukjes plastic. Vooral deze harde stukjes bleven achter in de maag van de vogel.

**Gezinssamenstelling bepaalt succes van
koolmeesouders**

Trouw, 6 december 2011
Koolmezen met evenveel zoons als dochters krijgen meer kleinkinderen dan Koolmezen met een onevenwichtige gezinssamenstelling. Dat komt doordat de jongen uit een nest met gemiddeld evenveel broertjes als zusjes, succesvoller zijn in de voortplanting. Vogels kunnen door de werking van hormonen het geslacht van hun jongen beïnvloeden.

Brommer met Twatwa in het kooitje op de bagagedrager in een park te Paramaribo.
Foto: Wim Smeets.

Door te zorgen voor een evenwichtig gezin, hebben koolmeesouders dus de garantie dat hun genen goed worden doorgegeven. Het sleutelwoord voor het voortplantingssucces van een evenwichtig gezin is de harmonie in het nest. Een scheve verhouding tussen broertjes en zusjes betekent meer ruzie. Dat betekent veel energieverlies aan ruzie en competitie om voedsel. Dat heeft weer een negatief effect op de groei.

**Vogels zijn belangrijker dan vrouwen
NRC Handelsblad, 16 december 2011**

In Den Haag komen Surinaamse mannen samen voor wedstrijden met hun zangvogels. Ze pronken niet met de veren maar met hun deuntjes van hun Twatwa's en Picolets. Surinaamse mannen houden van hun zangvogeltjes alsof het hun kinderen zijn. Hoogtepunt in deze relatie zijn de zangwedstrijden die met de vogeltjes worden gehouden. Het draait allemaal om de eer, om wie de kampioen in zijn kooi heeft. Ook elders in Nederland worden wedstrijden gehouden. In Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam zijn er zelfs competities. Het strijden met zangvogels is een zomerse mooi-weer-buitensport met als arena de parken in de grote steden. De temperatuur moet boven de 15° C zijn, anders gaan de vogels dood.

**Parkieten vormen ook klanken met hun
tong**

NRC Handelsblad, 16 december 2011
Monniksparkieten *Myiopsitta monachus* gebruiken tijdens het kwetteren hun tong om klanken te vormen. Dat was bij vogels nog niet eerder aangetoond. De vinding verklaart wellicht waarom papegaaiachtigen, waaronder deze parkietesoort, zo goed zijn in het imiteren van menselijke spraak. De tong van papegaaiachtigen lijkt veel op de tong van mensen, in tegenstelling tot andere vogelsoorten.

Rode borst als uithangbord

NRC Handelsblad, 17 december 2011
Mannelijke Roodborstjes *Erithacus rubecula* tonen hun leeftijd en daarmee hun ervaring, met hun rode borst. Ook wordt de grijze rand die de rode borst omlijst, met de leeftijd breder. Het grotere contrast dat zo ontstaat tussen de borst en de rest van het verenkleed, accentueert de

Rode borst als uithangbord.

Foto: Wim Smeets.

rode borst. Bij zowel de mannetjes als de vrouwtjes begint de rode borst relatief klein en wordt hij groter in het tweede jaar. Daarna wordt hij bij de vrouwtjes weer kleiner, maar bij de mannetjes daarentegen juist groter. Het verschil is uiteindelijk ongeveer één vierkante centimeter. Bij mannetjes wordt daarnaast de grijze rand in de loop der jaren breder.

Ganzen kosten boeren kapitaal

De Telegraaf, 20 december 2011

Ganzen hebben het afgelopen jaar voor twintig miljoen euro aan boerengewassen opgegeten. Het schadebedrag is door de overheid gecompenseerd. Het aantal ganzen groeit momenteel met zo'n twintig tot dertig procent per jaar. Ook Brandganzen strijken steeds vaker op de Nederlandse akkers neer. Ganzen belemmeren ook het vliegverkeer. Staatssecretaris Atsma wil daarom volgend jaar een proef starten met het vergassen van ganzen met koolzuurgas. De VVD en de SGP zijn voorstanders, de PVV neigt naar goedkeuring. De overige partijen weten het nog niet.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, smeets.foto@casema.nl.

Over hetzelfde onderwerp artikelen in het dagblad Trouw van 21 en van 23 december 2011.

Buidelmees is een polygame vogel met bindingsangst

Trouw, 23 december 2011

Vallen vogels in het dierenrijk doorgaans op vanwege hun uitzonderlijke ouderzorg, de Buidelmees volgt een heel andere strategie, zowel het mannetje als het vrouwtje. Het mannetje maakt het basisnest. Samen met het vrouwtje bouwt hij het af naar de wensen van het vrouwtje. Dat kan wel twee weken duren. Daarna gaan ze uit elkaar, een van beide verlaat het nest en zoekt een andere partner. In ongeveer dertig procent van de gevallen verlaten zij beide het nest, ook al zijn de eieren bevrucht en staan ze op uitkomen. Nooit worden de jongen opgevoed door beide ouders. Beide ouders gokken erop dat gedurende de gehele paartijd in elk geval één van beide besluit om bij het nest te blijven als zij er vandoor gaan.